

A. Περίληψη

Ο δοκιμιογράφος / συγγραφέας στο κείμενο του αυτό πραγματεύεται το ζήτημα της διαχρονικής εξέλιξης της ανθρωπιάς. Αρχικά, αφού προσδιορίσει την έννοια ως το καθολικό ενδιαφέρον για τον πάσχοντα συνάνθρωπο, διευκρινίζει πως στο παρελθόν το ιδανικό του ανθρωπισμού προσεγγίζουν ανυστερόβουλα μόνο υψηλές και ικανές προσωπικότητες θεωρώντας τον παράλληλα άσκηση του καθημερινού βίου. Σήμερα, ωστόσο, ο κοινοτοπός όρος ανθρωπιά έχει αλλοιωθεί, με κίνδυνο να παραμείνει σε θεωρητικό επίπεδο, λόγω της υποκειμενικής χρήσης του. Αυτή την κατάσταση αποδεικνύουν πολλά δείγματα της συμπεριφοράς του σύγχρονου ανθρώπου που στερείται ανθρωπιάς, με αποτέλεσμα τον εξοβελισμό των υψηλών αισθημάτων. Τέλος θέτει το πλαίσιο της ανθρωπιάς η οποία εμπεριέχει την έμπρακτη βούληση και εκδηλώνεται ανεξαιρέτως σε όλους και οποτεδήποτε απορρίπτοντας κάθε ατομικό κέρδος.

B1. Είναι γεγονός πως στην εποχή του υλικού ευδαιμονισμού, τα ευγενικά αισθήματα θεωρούνται παρωχημένα. Αυτό συμβαίνει γιατί ο σύγχρονος άνθρωπος έχει ως αποκλειστική επιδίωξη την απόκτηση καταναλωτικών αγαθών και περιφρονεί κάθε ηθικοπνευματική αξία. Στο πλαίσιο του ατομικισμού και του ανταγωνισμού, αποθεώνει το χρήμα και το κέρδος, αδιαφορώντας για την καταπάτηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων που συντελείται γύρω του. Επίσης οι συνθήκες ζωής στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις ενισχύουν τη μοναξιά, την τάση για αποξένωση από τον συνάνθρωπο και την τυποποίηση των διαπροσωπικών σχέσεων. Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο να επαναπροσδιοριστεί ο όρος του ανθρωπισμού όχι απλώς ως θεωρητικό ιδεολογικό κίνημα αλλά και ως πρακτικός προσανατολισμός στον τρόπο ζωής και σκέψης του σύγχρονου ανθρώπου.

B2a. Ορισμός (με την «ανθρωπιά» εννοούμε...)
Παράδειγμα (...για παράδειγμα,...)

β. έτσι: συμπέρασμα
ωστόσο: αντίθεση

B3a. αναλίσκεται: αναλώνεται, ξοδεύεται, δαπανάται, καταναλώνεται κ.α.

οικουμενική: παγκόσμια, πανανθρώπινη, καθολική κ.α.

διαστρεβλώσεις: παραποιήσεις, στρεβλώσεις, παραμορφώσεις, αλλοιώσεις κ.α.

ολωσδιόλου: εντελώς, τελείως, ολότελα, παντελώς κ.α.

ευζωίας: καλοπέρασης, καλοζωίας, ευημερίας, ευδαιμονίας κ.α.

β. κοινόχρηστος: ιδιόχρηστος, ιδιωτικός, ατομικός κ.α.

συμμετοχή: αποχή κ.α.

αυτοακυρώνεται: αυτοεπιβεβαιώνεται, αυτοπραγματώνεται κ.α.

γνώση: άγνοια κ.α.

αδιάκοπη: ασυνεχούς, αποσπασματικής, σποραδικής κ.α.

B4a. «αυτός είναι μεγάλος ανθρωπιστής»: αυτούσια μεταφορά λόγων
«Ερυθρού Σταυρού»: τίτλος οργανισμού - επωνυμία

β. μια προσωπικότητα που ξοδεύταν ολόκληρη
τρομακτικές διαστρεβλώσεις
μια έκφραση που σιγά σιγά φτωχαίνει, αδειάζει, αποστεώνεται
η καθημερινή ζωή ολοένα και περισσότερο χάνει την θαλπωρή...
η «καλημέρα»... αυτό το χαρούμενο άνοιγμα παραθύρου προς τον αίθριο ουρανό κ.α.

Γ. Παραγωγή Λόγου

Η ΑΝΘΡΩΠΙΑ ΣΕ ΔΙΑΡΚΗ ΕΛΛΕΙΨΗ... (άρθρο, τίτλος με σχόλιο)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

[Αναφορά στην επικαιρότητα, στα μέσα ενημέρωσης που μεταδίδουν ειδήσεις και πληροφορίες για περιστατικά απανθρωπιάς, παραβίασης στοιχειωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου]. ΘΕΣΗ Είναι λοιπόν, καιρός να συνειδητοποιήσουμε και να καταγράψουμε τα φαινόμενα που επιβεβαιώνουν το διαρκές έλλειμμα ανθρωπιστικής αντίληψης και πρακτικής με σκοπό να αναλάβουμε τις κατάλληλες πρωτοβουλίες που θα οδηγήσουν στην απάμβλυσή του.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

Η ανθρωπιά συχνά αποτελεί ευφημισμό για το σημερινό άνθρωπο και αυτό επιβεβαιώνεται με φαινόμενα που καταγράφονται στην καθημερινότητά του.

- Ανταγωνιστικό πνεύμα στο επαγγελματικό περιβάλλον
- Αντιμετωπίζουμε το συνάνθρωπο χρησιμοθηρικά και κάθε προσφορά μας προϋποθέτει μια ανταπόδοση.
- Αποδεχόμαστε την παραβίαση των άγραφων νόμων.
- Εκμεταλλευόμαστε την εμπιστοσύνη των άλλων.
- Επιδεικνύουμε απάθεια σε εικόνες όπως η επαιτεία, η παιδική εκμετάλλευση.
- Εξοικειωνόμαστε με τη βία, τον κοινωνικό ρατσισμό, τη μισαλλοδοξία, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, θεωρώντας τα αναγκαία κακά.
- Αποδεχόμαστε την τεχνοκρατική σκέψη θεωρώντας «αδυναμία» την έκφραση του συναισθήματος.
- Απορριπτική συμπεριφορά σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (μετανάστες, ανέργους, ΑΜΕΑ).
- Οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες για λόγους κερδοσκοπίας τοποθετούν τον άνθρωπο κάτω από τα κέρδη, καταστρέφουν το περιβάλλον και υπονομεύουν κάθε ανθρωπιστική κατάκτηση.
- Αυταρχικά καθεστώτα και πολιτικά μορφώματα εκμηδενίζουν την αξία της ανθρωπίνης ύπαρξης.
- Οι πολιτικές και στρατιωτικές υπερδυνάμεις χρησιμοποιούν ως πρόσχημα μιας ιμπεριαλιστικής τακτικής την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Οι ισχυρές χώρες αδιαφορούν για τα παγκόσμια προβλήματα, όπως η πείνα, η φτώχεια, η εκμετάλλευση των παιδιών και περιχαράκωνονται στην ευμάρειά τους.
- Ακόμη και φιλανθρωπικές πρωτοβουλίες λειτουργούν ως μανδύας εμπορικών συναλλαγών, ως προκάλυμμα οικονομικού επεκτατισμού και προσάρτησης οικονομικά εκμεταλλεύσιμων περιοχών του πλανήτη.
- Τα μέσα ενημέρωσης εμπορευματοποιούν τον ανθρώπινο πόνο.
- Εκδηλώσεις ξеноφοβίας και συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού αποτελούν διεθνή φαινόμενα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟΣΚΟΠΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

- Χρειάζεται να καλλιεργήσουμε μια «ανθρωπιστική κουλτούρα», αντί της ανταγωνιστικής στάσης ζωής.
- Προσωπική καλλιέργεια, ανθρωπιστική παιδεία, επαφή με τα κλασικά κείμενα, εξοικείωση με τα έργα της υψηλής τέχνης.
- Ανάπτυξη εσωτερικής ζωής, ισορροπία με τον εαυτό μας, υψηλό αυτοσυναίσθημα.
- Ισορροπία σώματος και πνεύματος, ορθολογισμού και συναισθήματος.
- Συμμετοχή στα κοινά, διάθεση προσφοράς προς τους άλλους, αλληλεγγύη, εθελοντισμός.
- Απόρριψη του καταναλωτισμού, ειλικρινής επαφή με το συνάνθρωπο.
- Δημιουργικότητα στην εργασία, αίσθηση επαγγελματικής συνειδησης.
- Ποιότητα ζωής, ελεύθερος χρόνος.

- Άμβλυση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων με ενίσχυση του κράτους πρόνοιας.
- Καταπολέμηση της ανεργίας, εγγύηση ενός κατώτατου μισθού, διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για όλους.
- Συλλογική δράση μέσω θεσμών εθελοντισμού, μη κυβερνητικών οργανώσεων, φιλανθρωπικών δράσεων.
- Ενεργοποίηση των φορέων κοινωνικοποίησης προκειμένου να αναδειχθούν οι ανθρωπιστικές αξίες.
- Καταπολέμηση των προκαταλήψεων που παράγουν ρατσιστικές απλουστεύσεις.
- Ενίσχυση των πολιτιστικών πρωτοβουλιών, αποδοχή της διαφορετικότητας, της ετερότητας.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας προς την κατεύθυνση της κοινωνικής ισότητας, της συμμετοχής και της πρόσβασης στη γνώση.
- Ενίσχυση της δράσης των Διεθνών Οργανισμών για τον περιορισμό των προβλημάτων του 3^{ου} κόσμου.
- Σχολικά προγράμματα που θα προβάλλουν το στοιχείο της αλληλεγγύης, της ομαδικότητας, της συνεργασίας και θα ασκούν κριτική στα ανταγωνιστικά καταναλωτικά πρότυπα που απομονώνουν το άτομο από την ομάδα (εκδηλώσεις, ομιλίες, προβολές κτο).
- Ανάδειξη ανθρωπιστικών προτύπων από τα μέσα ενημέρωσης (προβολή τέτοιου είδους πρωτοβουλιών).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ασφαλώς πολλοί θα θεωρήσουν ότι η ανθρωπιά μπορεί να εκληφθεί ως αδυναμία, παθητικότητα, ενδοτικότητα και υποχώρηση. Ωστόσο το πνεύμα της ανθρωπιάς είναι ενεργητικό. Η δικαίωσή της βρίσκεται στην πράξη, όχι στα λόγια, στη συμμετοχή, την ενσυναίσθηση των προβλημάτων του άλλου. Δε θα ήταν υπερβολικό να θεωρήσουμε ότι η ανθρωπιά είναι ο ελλείπων κρίκος στην ανέλιξη του πολιτισμού μας. Οι σύγχρονες κοινωνίες υποφέρουν από την έλλειψή της και στερούνται των λύσεων που θα μπορούσε να προσφέρει σε όλους τους κοινωνικούς τομείς. Ο αληθινά ανθρωπιστής δε συμβιβάζεται αλλά διεκδικεί τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια του πάσχοντος συνανθρώπου του με αυταπάρνηση και με την υπέρβαση του εαυτού του. Και αυτή είναι μια πράξη γενναιότητας αλλά και μια πράξη ευθύνης.

Το κείμενο του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου που δόθηκε στις εξετάσεις Νεοελληνικής Γλώσσας περιλαμβάνεται στο φροντιστηριακό μας βοήθημα «ΕΚΘΕΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ» σελ. 13

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Β. ΜΑΓΟΥΛΑΣ – Α. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ – Γ. ΛΙΑΓΚΑΣ – Χ. ΖΟΡΜΠΑΣ - Α. ΔΗΜΑΚΗ